

Гайдаш Анна Владиславівна,

доцент кафедри германської філології Інституту філології
Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна,
кандидат філологічних наук, доцент

ORCID iD 0000-0001-8200-2875

a.haidash@kubg.edu.ua

ДО ПИТАННЯ ДЕФІНІЦІЇ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ГЕРОНТОЛОГІЇ

У статті здійснено поглиблене визначення напрямку літературознавчої геронтології. Актуальність останнього зумовлена інтенсивним зростанням частки літніх людей у сучасному суспільстві. Ключовим поняттям цього напрямку є ейджизм, зародки якого простежуються у номінації «вік», первісний зміст якого («життєва сила») з часом втратився, набувши значення занепаду. До небезпек ейджизму в художніх текстах авторка зараховує евфемізми, які констатують, що необачна згадка про вік може образити людину, що негативно репрезентує геронтогенез. Образно-мотивний комплекс напрямку формують різновиди міжпоколіннєвого конфлікту, «історії хвороби», гетеротопію геріатричних закладів, переплетіння еротичних і танатичних первнів у старості, роль творчості й мистецтва у пізній зрілості тощо.

Ключові слова: літературознавча геронтологія, ейджизму, вік, евфемізм, старіння.

Актуальність проблеми. Ця розвідка є частиною дослідження вікової динаміки старіння в драматургії США, започаткованого статтею 2015 р. (academia.edu/16286594). За чотири роки виникла потреба у доповненні та розширенні досліджуваного явища, зокрема в уточненні історії формування літературознавчої геронтології (далі — ЛГ) як галузі знань, яка вивчає репрезентації літнього віку та процесів старіння в художніх текстах, її ключових понять і завдань. Актуальність дослідження засвідчується появою робіт, які використовують інструменти літературознавчої геронтології в українській філологічній думці (Л.Я. Мирошніченко, С.В. Голик, О.А. Іщенко) за останні два роки. Авторка статті спирається на наукові розробки британських і американських соціогеронтологів (Е. Палмор, М. Джонсон), представниць англомовної літературознавчої геронтології (Е. Вайєтт-Браун, С. Фалкус, В. Ліпскоум, К. Оверолл) та пострадянських дослідників (О. Тополь, Е. Крайніков, О. Смолькін, Л. Дьяченко).

Мета статті — дати розширену характеристику напрямку літературознавчої геронтології, що є новітньою галуззю у вітчизняній гуманітаристиці. Для досягнення мети сформовано такі **завдання**: простежити становлення ЛГ у рамках ширшого напрямку «досліджень віку»; проаналізувати ключове поняття «вік», семантичні конотації якого виховали ейджистську

ментальність західної цивілізації; окреслити проблемно-семантичні та поетикальні аспекти дискурсу старіння, з'ясовані в ході ретельного прочитання найбільш репрезентативних п'єс США.

Як галузь академічного знання літературознавча геронтологія почала формуватися наприкінці ХХ ст. Цьому передував розвиток у межах медицини геронтології (*латин.* gerontologia < *грец.* heron — старий + logos — слово), науки про старіння, та геріатрії, профілактики та лікування захворювань старечого віку. Американські дослідники (Т.Р. Коул, Е. Вайєтт-Браун, К. Густафсон) вважають 1975-й роком об'єднання гуманітаріїв і медиків, відправною точкою у розвитку «досліджень віку» (ретроспективний огляд цього напрямку пропонує розвідка Л. Мирошніченко [3]), які вивчають геронтогенез у соціології та літературознавстві [8, 528–529]. Завдання ЛГ не обмежуються питаннями вікової медицини. Для її досліджень важливими є соціальні феномени ейджизму (*англ.* age — вік), що є «сукупністю різноманітних стереотипів, забобонів та форм дискримінації осіб старших вікових груп» [2, 80], та політкоректність стосовно літніх людей, яка породжує низку синонімічних назв старості: похилий вік, літній вік, старший вік, пізній дорослий вік, пізня зрілість, пізня дорослість, третій вік, четвертий вік, довголіття тощо. Вчення про літній вік виникає завдяки численним спостереженням, що за-

свідчують невпинне збільшення «колективного віку» світового населення [11, XXIII].

ЛГ зосереджується на показі геронтогенезу в літературному творі, що усвідомлюється як реалізація індивідуально авторської й водночас соціальної, групової картини світу певного періоду. Тож дослідники зосереджують увагу на показі в художньому тексті різних фізіологічних, психологічних і соціальних аспектів старіння: фізіологічних змін пізньої дорослості, збереження автономності літніх людей, концепцій «успішної старості» та «перегляду життя», задоволеності власним життям у третьому віці тощо. Ці чинники дають змогу пояснити причини маргіналізації людини літнього віку в соціумі, а також зміну в їхньому статусі протягом історії людства: перетворення із символу мудрості та об'єкта пошани на зневаженого й часто ігнорованого члена суспільства. Тому ЛГ виходить за межі медицини й зосереджується на дослідженні показу соціальних, психологічних і духовних потреб людини у період пізньої зрілості та етики міжпоколінневих стосунків на мікро- та макрорівнях [11, XXIV]. Отже, ЛГ як міждисциплінарна галузь знань спирається на напрацювання геронтософії, вікової психології, геронтосоціології та інших гуманітарних дисциплін геронтологічного спрямування.

Метою роботи літературознавців-геронтологів є комплексний аналіз показу літнього віку в художніх текстах з урахуванням психологічних та соціальних вимірів, а також тих біологічних геронтомаркерів, які мисляться невід'ємними для старшої людини. Тому для ЛГ важливими є праці Роберта Батлера, «батька американської геронтології». Утіливши на власному досвіді принципи активного старіння, дослідник здійснив низку експериментів, що дають змогу зняти певні дискредитаційні ярлики з людей старшого віку. Так, результати першого міждисциплінарного лонгітюдного дослідження груп здорових літніх людей, висвітлені у праці «Людське старіння», довели, що сенільність (старече слабоумство) не є обов'язковою для пізньої зрілості. За книгу «Навіщо виживати? Бути старим в Америці» геронтолог отримав у 1976 р. Пулітцерівську премію, а в книзі «Любов та секс після 60», яку написав у співавторстві з М. Льюїс Батлер, він зняв табу із теми інтимного життя літніх людей. Саме Батлеру належать термін «ейджизм» та концепція «перегляду життя» у старості, за якою старші люди мають схильність озиратися на прожите або «змушені зустрітися із привидами минулого для того, аби примиритися із самими собою» [17, 6]. Погляд на своє

минуле, згідно з дослідником, є важливою сходинкою, на яку індивід має піднятися в кінці свого життєвого шляху [2, 149].

Праці Р. Батлера відіграли значну роль у ослабленні позицій біомедикалізації старіння, «пацієнтизації старості» [4, 135]. Значну роль у маргіналізації старості довгий час відігравала саме медицина, яка позиціонувала літню людину або як хворого, або ймовірного пацієнта [там само]. Справді, за статистичними даними канадських дослідниць Ханни О'Рурк та Крістін Сесі, серед літніх людей, які мешкають у геріатричних будинках, 80 % страждають від хронічних хвороб. На основі цього вони доходять висновку про те, що «нормальне старіння передбачає їх наявність» [13, 53], тобто що це біологічна норма. Крім згаданих праць, важливу роль у вивченні цього питання відіграли роботи К. Оверолл, яка стверджує: дискримінація за віком та наявністю фізичних вад є своєрідним примусом підкорюватися суспільним стандартам, що є джерелом додаткового стресу та сорому для літніх людей [14, 131], породжує патерналістське до них ставлення, зневагу, утискає права тощо. Л. Дьяченко, вивчаючи теорію інформаційних потоків та трактуючи старість як результат всієї історії людства, стверджує, що з віком накопичується негативна інформація, яка може перевищити поріг стійкості живої системи [1, 22]. Але саме накопичення інформації стимулює духовний процес дорослішання, який протистоїть фізичному виснаженню життєвих сил.

Оскільки ключовим поняттям у контексті геронтологічних студій є вік, варто звернутися до його мовного генезису. Протягом століть воно зазнало суттєвих трансформацій, що призвело до помітного семантичного зсуву. Ретельний етимологічний аналіз, здійснений О. Тополь на матеріалі слов'янських, балтійських та германських мовних груп, демонструє первісний зміст номінації «вік» у значенні «життєва сила» [5, 19]. Цей термін позначав соціальні характеристики особи, а не роки. Згодом у деяких мовах з цих груп первісне значення віку поступилося конотаціям «старість», «похилий вік» [5, 20]. Додамо, що в англійській мові переламним для цього поняття став початок XIV ст.: якщо досі слово «вік» демонструвало переважно позитивні або нейтральні конотації, то від цього часу його потенційними семами стали «немічність» та «дряхлість» [12]. Це засвідчує формування стійких ейджистських стереотипів та дискримінацію літніх людей.

До XIV ст. ситуація була іншою, про що свідчить попередній літературний геронтологічний

дискурс. Наприклад, старість у каноні Старого Завіту, як правило, асоціюється з мудрістю, внутрішньою силою та благословенням. Концепт старості реалізується через вербалізатори *zaqen* (старець), *zaqan* (борода), *yases* і *yasis* (німечний старець) та протиставлення з молодістю й юністю [9, 21–22]. Старість у Біблії постає божим благословенням, подовженням життя, адже Бог сказав Соломонові: «Якщо ти ходитимеш моїми дорогами, дотримуючись моїх постанов і заповідей, як твій батько Давид, то продовжу дні твої» (Книга Царів 3:14). У грецьких перекладах Нового Завіту на позначення людини похилого віку використано кілька термінів. Захарій (Від Луки 1:18) і Павло (Послання до Филімона 9) вживають *presbyteres*, тобто старець. Водночас трапляється там і слово *presbyteros* у значенні «найстарший», але не просто як позначення людини відповідного віку, а як номінування визнаних лідерів громади (Від Матвія 21:23), тих, хто посідає керівні посади з огляду на свій вік. Безвідносно до соціального статусу, тільки з огляду на вік, позначає літню людину іменник *geron* (стара людина), який трапляється у тексті лише раз (Від Йоана 3:4). Тож хоч старість і означала фізичну кваліфікацію, але тенденція вживання мовних виразників цього концепту засвідчує позитивну його динаміку і лише зрідка — нейтральну.

Від XIV ст. починають все потужнішими ставати ейджистські тенденції. Американський соціолог Е. Палмор зазначає, що за геронтогенезом поступово закріпилися негативні конотації: дряхлість, хронічні хвороби, слабкість, погіршення та занепад [15, 164]. У повсякденному житті вони перетворилися у стійкі стереотипні реакції, що виявляється й у мовленнєвій поведінці. Так, про людину, яка виконує свою роботу гірше, ніж раніше, кажуть «вона старіє», поширеними образливими виразами є «старий козел», «стара відьма», «брудний старигань» [7, 197] — ці вирази дискримінують літніх людей. Про негативне ставлення до старості свідчить і чимала кількість геронтологічних евфемізмів (на кшталт «поважного віку» замість старий, «з особливими потребами» замість «неспроможний», «старої школи» замість «застарілий, консервативний») та компліментів, які апелюють до віку: наприклад, «ви не виглядаєте на свій вік», що рівноцінно твердженню «ви не виглядаєте настільки ж старими і ослабленими, як більшість людей вашого віку» тощо [15, 134]. Показово, що потужною є й тенденція до самостереотипізації серед старших людей, що веде до знецінення власного життя самою літньою людиною. Вербальними маркерами цього психологічного процесу є висловлення типу

якби я був молодшим (тобто «якби я був здоровішим, сильнішим»), *ми молоді душею* («маємо ентузіазм, але не маємо сили та енергії»), *ми не молодшаємо* («з віком здоров'я погіршується, як і здібності») [15, 135]. Отже, ейджистські висловлювання не просто стали органічною частиною мовленнєвої реальності — вони увійшли у підсвідомість носіїв мови, негативні геронтологічні стереотипи зміцнили, як і упередження щодо літніх людей.

Подібні геронтологічні тенденції сучасного соціуму знайшли відображення й у художніх творах. Тож закономірно, що твори з геронтологічною проблематикою стають цінним джерелом і для крос-дисциплінарних студій на межі геронтології і літературознавства, мета яких у «відзначенні різноманіття людей та їх реакцій на старіння» [17, 3].

У розвідці британської вченої С. Фалкус простежено етап формування галузі літературознавчої геронтології, коли окремі вчені ставили під сумнів її спроможність стати культурологічним інструментом. Дослідниця стверджує, що «здатність художньої літератури до акомодатції та навіть процвітання у суперечливості й незавершеності дає матеріал для геронтології, адже творчість не лише віддзеркалює суспільство, а є його органічною частиною, яка це суспільство і формує» [6, 53–54]. З 90-х років XX ст. дослідження галузі стають все активнішими, спроможними стати тим епістемологічним інструментом, що може допомогти по-новому подивитися на феномен старіння й відкрити про нього багато нового [6, 58]. Поступово в академічних колах визнають повноцінність віку як категорії аналізу. «Сам вік — це межа, яка завжди рухається. Водночас це категорія, яка зачіпає всіх і структурує наше розуміння самого життя. Активізація літературознавчих досліджень віку в його багатоманітних і постійно змінних формах, необхідна для того, щоб чинити опір і подолати обмеження інтелектуальних, культурних, і соціальних кордонів [вікових груп]» [16, 29].

Художня література — один із важливих інструментів вивчення й осмислення старості та старіння в сучасному суспільстві, зокрема американському. За словами М. Харріс, «вивчаючи репрезентації старіння в художніх текстах, літературознавці-геронтологи сприяють усвідомленню того, як художні твори увіковічують ейджистське ставлення до літніх людей. Попри історичне панування негативного стереотипування, з 1970-х рр. спостерігається обнадійлива тенденція більш достовірних та менш ейджистських геронтопортретів у прозі, поезії, драмі та автобіографії» [10, 201]. Перспективи

літературознавчої геронтології американська дослідниця вбачає у зверненні особливої уваги на ейджистські прояви, що дасть змогу авторам усвідомлено створювати тексти, спрямовані на розвінчання стереотипів.

У ХХ–ХХІ ст., коли частка літніх людей значно зросла і гостро постало питання їх соціального забезпечення і захисту, геронтологічні мотиви стали не просто окремими вкрапленнями у літературних творах, а провідними їх темами. Це привело до певних перетворень не тільки в ідейно-тематичній чи образній підсистемах творів, а й у жанровій організації та поетикальному оформленні. У результаті ретельного прочитання драматичних творів США (близько 60 текстів) пропонуємо такі складові дискурсу старіння: центральне місце літніх персонажів у сюжетних лініях; проблеми пристосування літніх персонажів до нових реалій життя, яке швидко змінюється (стратегії старіння); різновиди міжпоколіннього конфлікту; концепція «перегляду життя»; жанр п'єси-спогаду; епізодія драматичного твору; рекурентний мотив «історії хвороби»; гетеротопія геріатричних закладів; переплетіння еротичних та танатичних первнів у старості; терапевтична роль творчості й мистецтва у пізній зрілості тощо. Деякі із цих аспектів, що є предметом вивчення зарубіжних дослідників, сприяють виокремленню літературознавчої геронтології в окрему галузь гуманітаристики, яка зосереджена на вивченні художніх текстів про особливості пізньої зрілості.

Отже, літературознавча геронтологія формується на стику літературознавства та герон-

тології, викристалізувавшись у надрах досліджень віку в середині 1970-х років. Методом докладного прочитання тексту вона вивчає його геронтологічні сигнали, додаючи важливі штрихи до загальної картини старості, яку пропонує геронтологія (та / або геріатрія). Остання тривалий час розглядала старість у біологічному вимірі як інволюційний процес у тілі й мозку людини, «зношення» організму та деградацію індивіда. ЛГ з'ясовує, якою старість уявляється представникам різних поколінь епох, використовуючи для цього збільшувальне скло літератури. Суголосні дослідженням соціологів результати праці ЛГ подають цю картину значно контрастніше, глибше й трагічніше: літні люди змушені щодня мати справу з численними негативними стереотипами, крізь призму яких їх сприймають молодші представники суспільства, і почасти й вони самі також стають носіями ейджистських стереотипів, закодованих у самому понятті (літнього) «віку», первісний зміст якого («життєва сила») з часом втратився, набувши значення занепаду. Фактично сучасне суспільство продовжує жити серед них у полоні ейджизму, нагадуючи про себе навіть у дбайливо дібраних «евфемізмах», які констатують, що необачна згадка про вік може зневажити людину, а отже, трактуючи старість як щось образливе і принизливе. До образно-мотивного комплексу ЛГ зараховуємо різновиди міжпоколіннього конфлікту, «історії хвороби», гетеротопію геріатричних закладів, переплетіння еротичних та танатичних первнів у старості, роль творчості й мистецтва у пізній зрілості тощо.

ДЖЕРЕЛА

1. Дьяченко Л.И. Аспекты сущности геронтологии в контексте социально-философского анализа / Л.И. Дьяченко // Вестник Вятского гос. гуманитар. ун-та : Науч. журн. — Киров, 2009. — № 3 (4). — С. 21–24.
2. Крайніков Е.В. Геронтологія : словник-довідник / Е.В. Крайніков — К. : Паливода О.В., 2010. — 352 с.
3. Мірошніченко Л. Жанровий «зсув»: жіноча проза Доріс Лессінг 1970–80-х років у контексті Reifungsroman / Л. Мірошніченко // Літературознавчі студії. — 2018. — Вип. 4 (55). — С. 129–138.
4. Смолькин А.А. Медицинский дискурс в конструировании образа старости / А.А. Смолькин // Журнал социологии и социальной антропологии. — 2007. — № 10 (2). — С. 134–141.
5. Тополь О.В. Філософія похилого віку: екзистенційний та соціокультурний вимір : дис. д-ра філософ. наук : 09.00.03 / Тополь О.В. ; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. — К., 2013. — 392 с.
6. Falcus S. Literature and Ageing / Routledge Handbook of Cultural Gerontology. — Ed. by Julia Twigg and Wendy Martin. — L. and N.Y.: Routledge Taylor and Francis Group, 2015. — P. 53–60.
7. Ferraro K.F., Steinhour M.W. Language/ Encyclopedia of Ageism. — N. Y.: The Haworth Pastoral Press, 2005. — P. 197–199.
8. Gustafson K. Life Stage Studies and the Eighteenth Century: Reading Age in Literature / Literature Compass. — 11/8, 2014. — P. 528–537.

9. Hays J.C., Hays R.B., Hays C.B. Ageism in the Bible / Encyclopedia of Ageism [Erdman Palmore, Laurence BRANCH, Diana Harris, ed.]. — N.Y.: The Haworth Pastoral Press, 2005. — P. 20–25.
10. Harris M. Literature / Encyclopedia of Ageism [Erdman Palmore, Laurence BRANCH, Diana Harris, ed.]. — N.Y.: The Haworth Pastoral Press, 2005. — P. 201–203.
11. Johnson M. The Cambridge Handbook of Age and Ageing. — Ed.by Malcolm L. Johnson. — Cambridge: Cambridge UP, 2005. — 744 p.
12. Online Etymology Dictionary [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.etymonline.com/index.php?term=age>
13. O'Rourke H., Ceci C. Reexamining the Boundaries of the 'normal' in Ageing / Nursing Inquiry. № 20, 2013. — P. 51–59.
14. Overall C. Old Age and Ageism, Impairment and Ableism: Exploring the Conceptual and Material Connections / NWSA Journal. — Vol. 18, No. 1, 2006. — P. 126–137.
15. Palmore E.B. Encyclopedia of Ageism [Erdman Palmore, Laurence BRANCH, Diana Harris, ed.]. — N.Y.: The Haworth Pastoral Press, 2005. — 347 p.
16. Swinnen A.M.C., Port C., Lipscomb V.B. Exploring the Boundaries of Literary Age Studies / Journal of Literary Studies. — Vol. 30, 2017. — P. 19–30.
17. Wyatt-Brown A. M. Introduction: Aging, Gender, and Creativity / Aging and Gender in Literature: Studies in Creativity. — Charlottesville: The UP of Virginia, 1993. — P. 1–15.

REFERENCES

1. Diachenko, L. I. (2009). Aspekty sushchnosti gerontologii v kontekste sotsialno-filosofskogo analiza. Kirov, *Vestnik Viatskogo gosudarstvennogo humanitarnogo universiteta: nauch. zhurn.*, # 3 (4), pp. 21–24 (in Russian).
2. Krainikov, E. V. (2010). Herontolohiia: slovnyk-dovidnyk. Kyiv: Palyvoda O. V., 352 p. (in Ukrainian).
3. Miroshnychenko, L. (2018). Zhanrovyyi «zsuv»: zhinocha proza Doris Lessing 1970–80-kh rokiv u konteksti Reifungsroman. *Literaturoznavchi studii*, Vol. 4 (55), pp. 129–138 (in Ukrainian).
4. Smolkin, A. A. (2007). Meditsinskii diskurs v konstruirovaniy obraza starosti. *Zhurnal sotsiologii i sotsialnoi antropologii*, Vol.10(2), pp. 134–141 (in Russian).
5. Topol, O. V. (2013). Filosofii pokhyloho viku: ekzystentsiinyi ta sotsiokulturnyi vymir: thesis. Kyiv: Nats. ped. un-t im. M.P. Drahomanova, 395 p. (in Ukrainian).
6. Falcus, S. (2015). Literature and Ageing. Routledge Handbook of Cultural Gerontology. L. and N. Y.: Routledge Taylor and Francis Group, pp. 53–60.
7. Ferraro, K. F., Steinhour, M. W. (2005). Language. Encyclopedia of Ageism. N. Y.: The Haworth Pastoral Press, pp. 197–199.
8. Gustafson, K. (2014). Life Stage Studies and the Eighteenth Century: Reading Age in Literature. *Literature Compass*, 11/8, pp. 528–537.
9. Hays, J. C., Hays, R. B., Hays, C. B. (2005). Ageism in the Bible. Encyclopedia of Ageism. N. Y.: The Haworth Pastoral Press, pp. 20–25.
10. Harris, M. (2005). Literature. Encyclopedia of Ageism. N. Y.: The Haworth Pastoral Press, pp. 201–203.
11. Johnson, M. (2005). The Cambridge Handbook of Age and Ageing. Cambridge: Cambridge UP, 744 p.
12. Online Etymology Dictionary. <http://www.etymonline.com/index.php?term=age>
13. O'Rourke, H., Ceci, C. (2013). Reexamining the Boundaries of the 'normal' in Ageing. *Nursing Inquiry*, 20, pp. 51–59.
14. Overall, C. (2006). Old Age and Ageism, Impairment and Ableism: Exploring the Conceptual and Material Connections. *NWSA Journal*, Vol. 18, 1, pp. 126–137.
15. Palmore, E. B. (2005). Encyclopedia of Ageism. N. Y.: The Haworth Pastoral Press, 347 p.
16. Swinnen, A.M.C., Port, C., Lipscomb, V. B. (2017). Exploring the Boundaries of Literary Age Studies. *Journal of Literary Studies*, Vol. 30, pp. 19–30.
17. Wyatt-Brown, A. M. (1993). Introduction: Aging, Gender, and Creativity. *Aging and Gender in Literature: Studies in Creativity*. Charlottesville: The UP of Virginia, pp. 1–15.

Anna Gaidash,

PhD in Philology, Docent of the Department of Germanic Philology,
Institute of Philology, Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine

ORCID iD 0000-0001-8200-2875

a.haidash@kubg.edu.ua

LITERARY GERONTOLOGY: DEFINITION, HISTORY, CONCEPTS

The goal of the article is to provide an extended definition and in-depth description of literary gerontology as a branch of humanities. Contemporary world witnesses how the number of elderly people increases that makes the research relevant. Literary gerontology forms in the mid-1970s in the framework of age studies. Scholars of literary gerontology examine the gerontological markers in fictional texts. Unlike sociologists or medical gerontologists who regard biological aging as involution of the body/brain and degradation of the individual, the literary scholars consider fictional representations of late adulthood in a much more contrastive and tragic focus: elderly people are forced to deal with numerous negative stereotypes of old age in a youth-oriented culture. Therefore the key concept of literary gerontology studies is ageism which etymology is traced in the lexical unit of "age". Its initial meaning "lifetime; maturity; vital force" is lost over time, acquiring the connotation of "decline" (feebleness; senility). One of the problems of literary gerontology studies is the widespread use of ageist euphemisms in fiction. The methods used in the paper are mixed: historical data processing, analyses of interdisciplinary resources (literary gerontology, social gerontology, age studies). The results can be practical for classes of theory of literature and social gerontology. The findings of the paper inform of the origin of literary gerontology studies, its key concept of ageism and a set of semantic and poetic tools for further research.

Key words: literary gerontology, ageism, age, euphemism, aging.